

MANNRÉTTINDASKRIFSTOFA ÍSLANDS
ICELANDIC HUMAN RIGHTS CENTRE

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 20. nóvember 2013

Efni: Umsögn Mannréttindaskrifstofu Íslands um tillögu til þingsályktunar um endurskoðun laga og reglna er snúa að veitingu rekstrarleyfa fyrir veitingastaði. 143. löggjafarþing 2013 - 2014. Þingskjal nr. 100 – 97. mál.

Mannréttindaskrifstofa Íslands (MRSÍ) hefur fengið ofangreinda þingsályktunartillögu til umsagnar. Markmið með þessari tillögu er að reyna að koma í veg fyrir rekstur staða sem gera út á nekt starfsfólks og fara með því gegn siðgæðisvitund þorra fólks og vinna gegn réttindum kvenna.

MRSÍ fagnar tillögunni og telur fulla þörf á að yfirfara lög og reglur um þessi mál hér á landi. Samkvæmt greinargerð með þingsályktunartillögu þessari og því sem almennt er þekkt um rekstur nektardansstaða er rökstuddur grunur uppi um að í lokuðum rýmum staðanna sé stundað vændi. Þrátt fyrir að einkadans og nekt starfsmanna hafi verið bönnuð með lögum um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald, nr. 85/2007, virðist það enn við lýði, líkt og kemur fram í greinargerð með tillögunni, að fáklæddar konur fari inn í lokuð rými með „viðskiptavini“ í þeim tilgangi að spjalla og drekka kampavín.

Í viðbótarbókun (mansalsbókuninni) við samning Sameinuðu þjóðanna gegn alþjóðlegri skipulagðri glæpastarfsemi, (Palermó samningurinn frá árinu 2000), er nokkuð ítarleg skilgreining á mansali og hvað í því felst. Það að fá konur og stúlkur hingað til lands í þeim tilgangi að hagnýta þær í kynferðislegum tilgangi (vændi eða á annan hátt) telst mansal ef að sá sem hagnýtir þær gerir það með blekkingum, svikum, hótunum eða með því að nýta sér yfirburðarstöðu sína eða annarra yfir konunum/stúlkunum. Ísland er aðili að þessum samningi og hefur sett ákvæði í almenn hegningarlög, nr. 19/1940, sem leggja refsingu við mansali. Þrátt fyrir að ekki sé sannað að allar konur og stúlkur sem að vinna á slíkum stöðum séu fórnarlömb mansals þá er staðreyndin sú, a.m.k. í löndunum í kringum okkur, að flestar þessara stúlkna búa við slæmar aðstæður í heimalandi sínu og eru blekktar með lofordum um betra líf í öðru landi. Þessar stúlkur eru oftast fluttar til annarra landa þar sem þær eru fjarri vinum og ættingjum, tala jafnvel ekki tungumálið og eru þannig berskjaldaðar fyrir ýmiss konar misnotkun.

MANNRÉTTINDASKRIFSTOFA ÍSLANDS
ICELANDIC HUMAN RIGHTS CENTRE

Til frekari upplýsingar má greina frá því að fulltrúi MRSÍ sat nýlega fund í Kaupmannahöfn þar sem Iana Mattei, forstöðukona rúmenskra samtaka „Reaching out“ sem aðstoðar börn og unglunga við að losna úr vændi og mansali, greindi frá ýmsum aðferðum sem beitt er í Rúmeníu til að ná tangarhaldi á unglingsstúlkum. Flestar þessara stúlkna koma frá heimilum þar sem þær hafa sætt ofbeldi og vanrækslu eða frá munaðarleysisjaheimilum. Þær eru allt niður í 13-14 ára þegar sjónum er beint að þeim, en algengasta og áhrifaríkasta aðferðin svokölluð „*Lover boy*“ aðferð, sem felst í því að karlmaður gefur sig út fyrir að vera ástfanginn af stúlkunni, ber hana á höndum sér í nokkra mánuði og krefst síðan endurgjalds fyrir öll útgjöld henni tengd. Þannig er stúlkunni gerð upp skuld sem hún þarf að vinna af sér. Því er og við að bæta að stúlkurnar sæta oftast en ekki ofbeldi til þess að tryggja hlýðni þeirra og undirgefni.

MRSÍ hvetur íslensk stjórnvöld til að gera allt sem þau geta til þess að koma í veg fyrir að mansal geti þrífist hér á landi og telur að ofangreind þingsályktunartillaga sé eitt skref í þeirri vegferð.

Virðingarfyllt,

f.h. Mannréttindaskrifstofu Íslands

Jóna Aðalheiður Pálmadóttir, lögfræðingur